pismo codzienne

N^er 24.

Orzeł Biały i Pogoń

Prenumerata w Warszawie kosztuje miesięcznie złp. 3 kwartalnie zł. pol. 9; – Na prowincyi zaś z pocztą zł. 12 Ner pojedynczy gr. 5.

Pismo to wychodzi codziennie o godzinie 8 rano; u razie ważnych wiadomości wychodzi 2gi Numer, po południu.

PONIEDZIAŁEK dnia 25 Lipca 1831 roku o godz: 8 rano.

Ponieważ całą noc z Soboty na Niedzielę prawie wszyscy pracujący przy tém piśmie znajdowali się na okopach pod Wolą; przeto dnia wczorajszego Orzeł Biały i Pogoń *nie wyszedł; lecz za to przy zdarzonéj okoliczności wyjdzie dwa numera na dzień.*

Rząd Narodowy postanowieniem z 20 Lipca zatwierdził komitet ziem Ruskich, obejmujących województwa: Wołyńskie, Podolskie i Kijowskie. Główną atrybucyą tego komitetu będzie zbieranie składek i organizacja siły zbroynéj, na wyiarzmienie tamtych prowincyi użyć się maiącéj, tudzież podawanie pomocy każdemu mieszkańcowi z tamtych prowincyi do Stolicy przybywaiącemu. Składa się z dziewięciu członków wybranych przez zgromadzonych obecnych tu obywateli wspomnionych województw, po trzech z każdego.

Z woiewództwa Wołyńskiego wybrani zostali Xiąże Michał Radziwiłł Senator Wojew:, Hr. Worcell poseł Rowieński i P. Godebski poseł Łucki. Powszechnie żądany na członka Hr. Olizar nie mógł przyiąć tego obowiązku, dla potrzeby czasowego oddalenia się ze stolicy. Z województwa Podolskiego wybranymi zostali: A. Hr. Ostrowski Sen. Wojewoda, P. Jełowicki poseł Hajsyński i P. Sobatyn poseł Olgopolski. Z województwa Kijowskiego: Hr. Herman Potocki poseł Machnowiecki, P. Telonowski, poseł Humański i P. Kopczyński. Sekretarzem komitet obrał P. Henryka Chońskiego z wydziału Dyplomatycznego.

Zająwszy Siedlce, Wódz Naczelny wydał do mieszkańców następującą odezwę:

Mieszkańcy Województwa Podlaskiego.

Wojsko Narodowe z radością w stolicy województwa waszego stanęło; pragnęliśmy rozbić nieprzyjaciół, którzy was od reszty kraju przedzielali; ale pierzchnęli na wieść samą o zbliżeniu się naszém. Przychodzimy więc w Imię Boga Ojców naszych, w imię swobód z których nas najezdnicy złupili, wzywać was abyście wszelkie usiłowania wasze, z naszemi dla wywalczenia wolności połączyli. Wolność dotąd, z życzeń tylko i nadziei była nam znaną; dosyć długo uwodzeni, ubiegaliśmy się za każdą jéj marą. Dzisiaj, postanowiliśmy umrzeć, albo samym ją sobie być winnymi. Dla tak pięknego celu, poświęcamy wszystko co tylko ludzie najdroższego mają, majątki nasze, dzieci, życie, wszystko złożyliśmy ojczyźnie. Takich samych ofiar po was mamy prawo wyciągać. Na co się zdadzą dostatki jeśli nieprzyjaciołom na pastwę służyć mają; będziemyż dłużéj dzieci nasze wychowywać w niewoli, i sami dźwigać jarzmo które nam przemoc wtłoczyła! Nie, współobywatele! godzina wyswobodzenia Polski wybiła. Wy, coście dotąd w niemożno-

ści byli ciągłego czynnie jéj bronienia, korzystajcie teraz z ucieczki nieprzyjaciela. Niechaj, jeśliby się do was wrócić pokusił, znajdzie was groźnymi; urządźcie pospolite ruszenie; uzbrojcie wszystko i wszędzie; uwoźcie zapasy wasze, i cokolwiekby mu pomocném być mogło; niechaj różnica wieku, płci, wyznania, żadnéj w poświęceniu się dobru ogólnemu nie stanowi. Z im więcéj przeciwnościami przez wzgląd na położenie wasze, walczyć wam przyjdzie, tém więcéj usiłowania wasze ojczyzna oceni. Bądźmy wytrwali i zgodni, a zwycięztwo otrzymamy. — Zniszczenie najezdnikom, jak jest naszém, tak i waszém niech będzie hasłem.

Siedlce d. 20 Lipca 1831 r.

Wódz Naczelny Siły Zbrojnéj Narodowéj

SKRZYNECKI.

Do Naczelnego Wodza Siły Zbrojnéj Narodowéj.

Rapport Jenerała Brygady Załuskiego.

Dopełniając rozkazu Naczelnego Wodza, uskuteczniłem w dniu wczorajszym przegląd Pospolitego Ruszenia Województwa Mazowieckiego po lewém brzegu Wisły, w obozie pod miastem Kowalem stojącego, pod dowództwem Pułk. Wieszczyckiego. Korpus ten z małéj tylko części województwa zebrany, lecz zokolic przez nieprzyjaciela zajętych lub zagrożonych na szczególniejszą uwagę Naczelnego Wodza zasługuje; wynosi już to wojsko 5,600 ludzi, pomnażają go co chwila przybywający ochotnicy.

Nowe te szeregi tchną najczystszą miłością ojczyzny, zdają się zapominać o domowych swoich stosunkach i o zbiorach tych plonów, któremi Opatrzność w obecnym roku tak hojnie ojczyste pola obdarzyła, mając jedynie na widoku, szukać zemsty na wrogu, który się odważa spokojne niewinnych siedziby, krwawém spustoszeniem nachodzić.

Uzbrojenie w kosy i piki jest zupełne, palną broń zastałem w znacznéj ilości szczególnie u obywateli miast, a nawet ma to pospolite ruszenie artyllerją, któréj już z pożytkiem użyto.

PP. Oficerowie przewodniczący temu korpusowi, celują swoim przykładem dotąd z własnych składek zaopatrują produktami liczne potrzeby tak wielkiego zebrania. Poświęcenie to zasługuje na wiadomość Rządu, i dla całego kraju przykładne, ośmiela mię złożyć Naczelnemu Wodzowi w załączonych listach imiennych spis tychże PP. Oficerów, zwracając Jego uwagę szczególniéj na duchownych, którzy podjąwszy się obowiązku kapłanów pospolitego ruszenia, utrzymują w niém ten sam duch obywatelski, którym tchną tak przykładnie.

Niemniéj zasługują na uwagę obywatele właściciele dóbr, którzy bez żądania stopni wyższych jako towarzysze konni z szeregowemi własnym kosztem przybyli, kawalerją pospolitego ruszenia składają. — Korpus ten pospolitego ruszenia od chwili zbliżenia się wojsk nieprzyjacielskich do Wisły, codziennie daje dowody swojéj nieustraszoności.

Jenerał Brygady *J. Załuski.*

Rządzie i Wodzu! działajcie jak najśpieszniéj! — Zapał w piérwszych chwilach jest najgwałtowniejszy! — Głos ludu woła: prowadźcie nas na wrogów jak najprędzéj, nie oprze się nam największa siła. — Pamiętajcie, że długie trzymanie ludu naszego pod bronią, zmusić go może do rozejścia się.

Senat wybrał nowe Komissje Sejmowe; do skarbowéj wybrani są: Wojewoda Wodzyński, Kasztelan Michał Potocki, Łubieński; do prawodawczéj: Lewiński, Bieńkowski, Walichnowski; do organizacyjnéj: Wojewoda Kochanowski, Kasztelanowie Miączyński, Wężyk.

Nota podana Lordowi Palmerston Sekretarzowi Stanu Jego Królewskiéj Mości Króla Angielskiego przez Margrabiego Wielopolskiego.

Londyn. w Marcu 1831 r.

(Dalszy ciąg.)

W takim stanie rzeczy Rząd Króla JMci Ang: mógłby przyjąć sposób postępowania następujący: Jak tylko już wypadki wzięły taki obrót, niechby ten Gabinet zgodnie z Gabinetem Wiedeńskim uznał niepodległość Polski, i niechby Austrja zwróciła swoje zabory na Polsce. Zaraz możnaby wezwać Dwór Berliński do podobnego uznania i zwrotu. Dwór ten gdyby się przychylił do wezwania, tedyby niepodległość Polski już była uznaną i rozciągałaby się na całą przestrzeń krajów Polskich. Wrazie zaś odmówienia, uznanie to byłoby jedynie ze strony Anglji i Austrji, i ściągałoby się do krajów posiadanych tylko przez Prusy i Rossją. Francją, Portę Ottomańską, Szwecją i wszystkie inne Mocarstwa Europejskie możnaby wezwać, aby przystąpiły do tegoż uznania, zawiadomić o tém Rossją i wezwać ją do zaprzestania kroków nieprzyjacielskich przeciwko Polsce. Anglja, Austrja i Turcya stanowiłyby naówczas z Polską przymierze odporne, i w razie gdyby Rossja nie chciała zaprzestać kroków nieprzyjacielskich przeciwko Polsce, Mocarstwa te posłałyby posiłki Polakom a zwłaszcza Anglja swoje flotty obróciłaby przeciwko Rossji albo na morzu Baltyckiém, albo też na morzu Czarném, gdzie współdziałanie Porty mogłoby bardzo bydź korzystném.

Wkrótce Rossja musiałaby zaniechać walki. Straciłaby miejsce, które sobie dawniéj przywłaszczyła przez zagładę polityczną Polski, i odzyskałaby dawne mo

położenie najwłaściwsze dla siebie i równie odpowiedne jéj interesowi dobrze zrozumianemu jak interessowi całéj Europy; zaczęłaby ona starać się o zwrót swojéj potęgi przez ulepszenia wewnętrzne, przez rozwijanie powolne i stopniowe miejscowych zapasów, nie zaś jak teraz przez najazdy i zabory. Polska dawna, Polska w granicach za Króla Jana Sobieskiego oznaczonych, na dniu 3 Maja 1791 r. odzyskując swe miejsce pomiędzy Mocarstwami, stałaby się, podług myśli objawionéj przez Lorda Castlereagh Mocarstwem środkującem pomiędzy Rossją, Austrją i Prusami. Niebyłaby ona groźną żadnemu z tych krajów, a byłaby dostatecznie silną do utrzymania równowagi pomiędzy niemi. Stosunki wzajemne Austrji z Prusami wróciłyby na nowo do stanu w jakim były przed rozbiorem Polski, a położenie tych Mocarstw względem innych krajów pogranicznych nie byłoby pogorszone, boby jeszcze miały dostateczną rozległość zdolną im zabezpieczyć wpływ należyty.

Mógłby kto zarzucić, że Austrja zapewne nie będzie upatrywała w swojem położeniu względem państwa Rossyjskiego żadnéj przeszkody do wykonania oświadczeń uczynionych na Kongressie Wiedeńskim; lecz jak tylko Prusy nie zechcą się zgodzić na zupełne przywrócenie Polski, może stąd powstać trudność nieprzeparta, bo Austrja nie zezwoliłaby na zmniejszenie swoiéj siły stósunkowéj względem Prus. Ale nie jestże widoczną rzeczą, iż skoro Polska zostanie przywrócona co do krajów posiadanych dotąd przez Rossją i Austrją; tedy posiadanie W. Xięstwa Poznańskiego będzie tylko doczasowe, a zwrót jego do składu krajów Polskich prędko i niezawodnie się uskuteczni przez użycie sił samejże Polski. Wrazie gdyby Prusy wzbraniały się przystępować do układów przyjętych przez Anglją i Austrją; Austrja mogłaby oświadczyć: że zrzekając się sama swoich zaborów na Polsce nie stawi żadnéj rękojmi zaborom Pruskim jako pochodzącym z tegoż samego zródła.

Kroki nieprzyjacielskie, którychby Anglja podług planu powyżéj skreślonego musiała się chwycić, dla wstrzymania nieprzyjacielskich działań Rossji przeciwko Polsce, nie mogłyby w żaden sposób zbyt uciążliwemi być dla Anglji. Siła zbrojna Polski byłaby już niezmiernie powiększoną przez przyłączenie Galicji. Szwecja i Turcja wezwane, aby przystąpiły do uznania Polski i do związku, któryby miał na celu wesprzeć jéj niepodległość, chętnieby popierały usilne starania Anglji. I Persja podług wszelkiego podobieństwa nie zaniedbałaby ze swoiéj strony też sprawę popierać. Ani tu zachodzi obawa, iżby Mocarstwa wspomnione, wdając się tym sposobem w sprawę Polski przeciwko Rossji nie zostały z drugiéj strony w nowy kłopot zawikłane. Francją możnaby wezwać do uczestnictwa w tych układach, i niewątpliwieby ona przyjęła z największą chęcią wezwanie; jéj uwaga byłaby w też samę stronę zwrócona, a opinia publiczna we Francji niepozwoliłaby Rządowi zawikływać w czemkolwiek i utrudniać działania mające na celu ustalenie niepodległości Polski. Zresztą, ani Anglja, ani Austrja nie byłyby tak zatrudnione w téj sprawie, izby miały stracić spokojną postawę przez którąby zdołały bronić się przeciwko wszelkiéj napaści, zkądkolwiekby ta wypadła.

Ci dla których niniejszy stan Francji jest przedmiotem obawy, mogliby jeszcze zarzucić planowi przez nas podanemu, pod względem stanu powszechnego interesów Europy; że byłoby niebezpiecznie wprowadzać tak wielką zmianę w dzisiejszy skład tego Ciała politycznego, gdy właśnie mu potrzeba całéj siły dla oparcia się nowym przywłaszczeniom; że nadewszystko byłoby nierostropnością zmniejszać potęgę Rossji, Austrji i Prus, stanowiących na stałym lądzie kamień węgielny téj budowy którą znowu chcą zachwiać, że na koniec ta uwaga najwięcéj mówi za Rossją, bo właśnie Rossja tak silne dała wsparcie Europie w okolicznościach podobnych tym, jakie ladadzień mogą jeszcze nastąpić.

Na ten zarzut łatwo odpowiedzić. A naprzód uważmy, że ten zarzut oparty jest na zasadach, które sprowadziły ostatni rozbiór Polski. Wtenczas wszystkie Dwory połączone przeciwko Francji zgodziły się na jedno, że dla wzmocnienia ich sił w téj spólnéj walce potrzebny jest rozbiór Polski, a pobudka z potrzeby chwilowéj wynikająca, nie zdołała osłabić wrażenia jakie miał w sobie tak nienawistny układ, i odwrócić zgubnych jego skutków, któreśmy powyżéj wyszczególnili. Dopuścić na nowo, aby upadła Polska, zaledwo podźwigniona z upadku; sprzyjać jéj zniszczeniu dla zmocnienia potęgi trzech Dworów, na przypadek walki, która może nawet nie nastąpi, byłby to krok ten niedorzeczniejszy, że już znana jest opinia ludów co do pierwszego rozbioru Polski. Ostrzega nas także doświadczenie, jak szkodliwe pociągnęłaby za sobą skutki zagłada tego narodu. Możnaby samochcąc utrwalać te szkodliwe skutki, odkładając na czas nieograniczony użycie lekarstwa dzisiaj tak łatwego.

(*Dalszy ciąg nastąpi.*)

ROZMAITE WIADOMOSCI.

Dnia 22 b. m. po raz drugi Gwardja narodowa z muzyką, ze sztabem na czele, wszystkie cechy z chorągwiami, dzieci ze wszystkich szkół i pensji, zakony, urzędnicy i przytém tysiące dam i męszczyzn wyszło na okopy sypać bateryę pod Wolą — jest to już druga linia obrony na tych samych polach wznoszona, na których niegdyś w pamiętnéj rewolucji, obywatele Warszawy z nieśmiertelnym

Kilińskim opierali się mężnie attakującym 60,000 Prusaków.

Może użycie zakonów kobiét i dzieci nawet, wezmą Gazety Mikołaj, za dowód ostateczności i rozpaczy, w której się Warszawa znajduje, pomylą się mocno; z dzieci nie wielki jest materjalny pożytek, ale wyszły one aby mieć udział w obronie swéj Ojczyzny, i kiedyś nawzajem następnym pokoleniom przelać w puściźnie miłość Ojczyzny po przodkach odziedziczoną.

— Gazety Petersburskie umieściły opis uczty w obozie pod Makowem, którą W. X. Michał dla gwardji wydawał — opisują z najdrobniejszemi szczegółami wysadzone alee, wystawione z gałęzi drzew pawilony, bogato wieńcami z kwiatów ozdobione, wzniesienie symetryczne z ziemi, w miejsce stołów trawniki i t. d. mówią potém o entuzyazmie z jakiém spełniano toasty za J. C. M. i całą jego błogosławioną familją. — Sądząc z zaburzeń Petersburgskich, wierzyć można i tym doniesieniom.

WIADOMOSCI ZAGRANICZNE.

Rzym d. 28 Czerwca. — Piérwszy edykt nowego legatu w prowincjach Urbim i Pesaro daje poznać dostatecznie jakie będzie przyszłe postępowanie kandydata Albani. — J. Em oświadcza im, iż przychodzi pośrodku nich, dla wyniszczenia konkolu, który niechybnie w krótkim by czasie dobre zboże zaraził. — Skoro w Pesaro dowiedziano się o nominacji Albaniego, natychmiast tegoż samego dnia znaczniejsi mieszkańcy podpisali petycją do Ojca S. i udali się do Posła francuzkiego w Rzymie, prosząc o wstawienie się za nimi.

Powołanie Izby nowéj. — Każdego razu, kiedy wybory dokonane zostały pod wpływem jakiegoś uczucia szczególnego, nadziei lub bojaźni, większość wyborców poświęca wszystkie względy podrzędne, dla otrzymania dobra które pragną, lub zapobieżenia złemu którego się lękają. — Zgromadzenie więc wybrane na elekcjach, ma swoje jakieś szczególne powołanie, które musi wypełnić, i któremu nie można stawiać przeszkód bez narażenia się na wielkie niebezpieczeństwa,

Tak gdy zgromadzenie konstytucyjne wybrane zostało pod wrażeniem potrzeby w której znajdowała się Francja organizacji status politycznéj; żadne niebezpieczeństwo nie było dla niego dosyć groźném, aby przeszkodzić miało wiernego wykonania swego powstania. Trzy lata późniéj jeszcze zgromadzenie wybraném zostało; użycie które wtedy wszystkie ożywiało umysły, była bojaźń widzieć Francją zalaną wojskami sprzymierzonemi; konwencja narodowa, sposobami straszliwemi uiściła się ze swego powstania w r. 1828. wyniesienie Polignaka na ministerjum gdy dało powód lękania się kontrewolucji, Izba wybrana, pod wpływem téj bojaźni, miała szczególne powołanie wywrócenia ministerjum z d. 8 Sierpnia, i jakkolwiek zdawała się być słabą, dopełniła jednakże swego mandatu.

Izba z roku 1831 czy także ma szczególnego dopełnić powołania? wybranaż została pod wpływem uczucia narodowego, które zaspokoić jest przeznaczoną? Tak jest, wybory u nas były szczególniéj opanowane bojaźnią, ujrzeć w pośród nas sadowiącą się arystokracją dziedziczną, uformowanéj przez rząd pochodzenia cudzoziemskiego.

Izba nowo wybrana ma włożony obowiązek zniszczyć tę arystokracją, i wykorzenić szczątki nawet restauracji i legitimizmu, a ustalić harmonją między wszystkiemi gałęziami rządu i uczuciami, któremi natchnęła rewolucja lipcowa.

Francja chciała, aby ta rewolucja została dokonana, żeby zasada najwyższéj władzy w narodzie była źródłem każdéj władzy, któréj nikt sobie przywłaszczyć nie powinien. — Życzenia które ona objawiła bądą spełnione, żadna siła nie jest w stanie temu przeszkodzić.

Lecz dla rewolucji lipcowéj niedostateczném będzie, jeżeli tylko dziedziczność funkcji prawodawczych będzie obaloną; potrzeba aby polityka nasza wzięła charakter prawdziwie narodowy; trzeba żeby stare podania cesarstwa i restauracji zostały wymazane, żeby obietnice dane Francji były szczérze dopełnione, i nakoniec żeby jéj interessa i honor był broniony tak wewnątrz jako i zewnątrz.

Wiele jeszcze innych ważnych kwestji ma do zgłębienia, to jest nasze stosunki zewnętrzne. Nie możemy zataić, że zasada naszéj rewolucji, nasze interessa, nasz honor nawet, był okrutnym skompromitowany sposobem.

Zebrana Izba, znajdzie Włochy zajęte przez wojska austrjackie; Piemont przeciwko nam złączony przymierzem z Austrją — nasze granice od wschodu i północy zagrożone zalaniem wojska licznego. — Belgją oddaną na łup polityki konferencyjnéj; a bohatérską Polskę walczącą przeciwko zniszczeniu, i napróżno wzywającą litości narodów; nakoniec ludzi, co za naszym chcieli pójść przykładem w Hiszpanji, we Włoszech, okutych w żelaza lub wydanych pod miecz katowski.

W DRUKARNI STEREOTYPOWEJ PRZY ULICY KROLEWSKIEJ N. 1065 w PAŁACU DEMBOWSKICH